

REMISSSVAR

Tre blir två! Två nya myndigheter inom utbildningsområdet (SOU 2012:1)

Saco har givits möjlighet att inkomma med remissvar angående utredningen Tre blir två! Två nya myndigheter inom utbildningsområdet (SOU 2012:1).

Saco bilägger remissvar från Sveriges Tandläkarförbund, Naturvetarna, Sveriges Ingenjörer, Akademiker förbundet SSR, Saco Studentråd samt Jusek.

Sacos synpunkter i sammanfattning:

Ekonomiska ramar

Saco anser ej att det föreligger något uppenbart behov att spara utöver de möjliga ekonomiska stordriftsfördelar som kan bli en konsekvens av sammangåendet. Vi avstyrker de föreslagna nerdragningarna rörande bland annat granskningsavdelningen och informationsavdelningarna. Vi avstyrker utredningens förslag att ej överföra uppdraget om omvärldsbevakning till någon av de nya myndigheterna.

Styrning av den nya myndigheten för högskoleservice och internationellt samarbete

Den föreslagna styrelsekonstruktionen för den nya servicemyndigheten undergräver kravet på opartiskhet på ett principiellt plan som i sak inte är förenligt med en nationell och oberoende studieinformation. Det kan mycket väl uppstå en intressekonflikt mellan lärosatsens intresse och de sökandes. Att överföra denna motsättning till den nya myndigheten är ett misstag. Saco avstyrker därför utredningens förslag för styrning av den nya myndigheten för högskoleservice och internationellt samarbete.

Sacos synpunkter på betänkandet

Nedan redovisar Saco sina synpunkter på förslaget efter den ordning och rubriksättning som finns i betänkandet.

3 En ny myndighet för kvalitetssäkring och tillsyn av högskolan

Saco tillstyrker att en ny myndighet inrättas för kvalitetsgranskning, tillsyn och analys från och med den 1 januari 2013. Saco tillstyrker även att denna myndighet också ska överta Högskoleverkets uppdrag som statistikansvarig myndighet.

3.2.4 Ett nytt analysuppdrag

Saco ställer sig frågande till utredarens formuleringar kring det nya analysuppdraget. Att begränsa myndighetens analys- och uppföljningsuppdrag till vad som krävs för att vara stabsmyndighet för regeringen vore olyckligt. En av huvuduppgifterna skulle vara att följa upp effektiviteten i högskolans resursutnyttjande. Dock saknas en utförlig beskrivning av dessa ”flera nya uppdrag av långsiktig karaktär” vilket gör det svårt att ta ställning till denna del av utredningen i både sak och bemaning. Det är anmärkningsvärt att utredningen utelämnat denna allt igenom väsentliga komponent och istället hänvisar till kommande budgetproposition.

Högskoleverket producerar idag analyser och rapporter av hög kvalitet. Ofta har de även bäring på kvalitetsfrågorna generellt, utan att nödvändigtvis utgöra del av granskningsuppdraget i sig.

Det finns ett otal aspekter på lärosätenas verksamhet som bör belysas med fakta som sammanställs och analyseras på ett allsidigt och kompetent sätt, bland annat i form av Högskoleverkets årsrapport.

Årsrapporten samt den pågående omvärldsbevakningen är två exempel på den nuvarande verksamheten av värde för Sacoförbunden. Saco samt andra avnämare till högre utbildning är beroende av omfattande vederhäftiga beskrivningar av denna sektorn på ett nationellt samt internationellt plan. Nuvarande förslag riskerar att försämra tillgången till sådan information. Vi avstyrker därför detta förslag.

Om analysuppdraget begränsas till de aspekter som regeringskansliet finner intressant och relevant riskerar många intressanta förhållanden och utvecklingstrender att förbli oupptäckta, för allmänheten, för högskolans aktörer och för andra relevanta samarbetspartners. Olika jämställdhetsaspekter är exempel på sådana analyser som riskerar att försvinna. Saco förordar att Högskoleverkets nuvarande uppföljningsuppdrag i princip överförs till den nya statistikansvariga myndigheten. Den skulle därmed få ett bredare och för olika intressenter mer intressant och relevant bevakningsuppdrag.

3.2.7 Organisation och dimensionering

Utvärdering

Saco ställer sig frågande till utredningens förslag att förändra antalet årsarbetskrafter för den avdelning som hanterar utvärdering. Anledningen till vårt ställningstagande är följande. Metodutvecklingen av det nya systemet har dragit ut på tiden. Den första fyraårscykeln behöver genomföras på knappt tre och ett halvt år. Det innebär ökad arbetsbelastning. I skrivande stund har ännu inga resultat av de nya utvärderingarna presenterats så kunskaper om möjliga effektiviseringar kan omöjligt finnas. Vi anser att det vore lämpligt att senarelägga en revidering av antalet årsarbetskrafter till dess en samlad bild av utvärderingsprocessen är tillgänglig.

Informationsverksamheten

Saco avstyrker utredningens förslag till uppdelning och nerskärning av informationsresurserna. Saco ställer sig frågande till om utredningens förslag kommer kunna tillgodose myndighetens behov att kommunicera framtida verksamhet. En underdimensionering av informationsverksamheten kan mycket väl leda till att den framtida myndigheten inte kan leva upp till sitt åtagande att informera omvärld och avnämare om sin verksamhet.

3.2.9 Den nya myndighetens namn

Saco har inga synpunkter på utredningens förslag till namn på den nya myndigheten.

3.2.10 Myndighetschefens titel

Saco har inga synpunkter på utredningens förslag.

4 En Ny myndighet för högskoleservice och internationellt samarbete

4.2.5 Bedömning av utländsk utbildning

Uppgiften att erkänna utländsk högskoleutbildning är en uppgift som dels ställer stora krav på djup kunskap om det svenska utbildningssystemet och dess olika utbildningar. Saco förordar att denna uppgift tillförs den nya gransknings- och tillsynsmyndigheten, vars kompetens inom utvärderingar, analys och juridik kommer underlätta denna handläggning. Att denna uppgift finns inom samma myndighet som ansvarar för kvalitetssäkring och tillsyn är rimligt. Denna ordning är i linjen med den övergripande ambitionen om ett rättssäkert och effektivt förfarande.

4.2.11 Föreskriftsrätt

Den nya servicemyndigheten föreslås bland annat att besluta om föreskrifter om tillträdesfrågor. Myndigheten har även ett övergripande uppdrag att förse studenter och presumtiva studenter med opartisk information om lärosätenas utbildningsutbud. Dessa uppgifter försvåras genom utredningens förslag om styrelsemyndighet bestående av företrädare från lärosätena. Detta är ett principiellt problem. Föreskrifter och information till studenter ska ses med de sökandes intressen för ögonen. Styrelsekonstruktionen undergräver denna opartiskhet på ett principiellt plan som i sak inte är förenligt med en nationell och oberoende studieinformation. Det kan mycket väl uppstå en intressekonflikt mellan lärosatsens intressen och sökandes. Saco avstyrker därför utredningens förslag för styrning av den nya myndigheten för högskoleservice och internationellt samarbete.

4.2.2 Ett nytt informationsuppdrag

Det måste finnas en nationell samordning av studieinformation. Det är viktigt att denna funktion ges tillräckliga resurser för att den presumtiva studenten ska kunna göra ett välgrundat studieval. Avsaknaden av en sådan funktion är kostsamt både för individen och samhället. Saco anser att regeringen har ett ansvar att tillse att en nationell samordning finns som svara upp mot studenternas behov av neutral, relevant och saklig studieinformation. Det är dock ett delat ansvar att sörja för studenternas behov av information. Lärosätena måste bistå denna nationella samordning med komplett information rörande kursutbud.

4.2.13 Den nya myndigheten namn

Saco har inga synpunkter på utredningens förslag till namn på den nya myndigheten.

4.2.14 Styrelsen sammansättning

Utredningen konstaterar att "Utredningens direktiv är tydligt med att universitetens och högskolornas inflytande över antagningsverksamheten även i framtiden ska säkerställas. Det framgår vidare att den nya "servicemyndigheten" därför även fortsättningsvis ska vara en styrelsemyndighet och ha en tydlig förankring hos användarna.". Utredningens förslag är i linje med regeringens direktiv. Saco anser att som ovan nämnt att det finns ett principiellt problem i denna konstruktion för delar av det nya uppdraget och avstyrker utredningens förslag till styrelsesammansättning.

5 Verksamheten som bör föras till en annan huvudman eller kan utgå

5.2.1 Högskoleverkets rektorsutbildning

Saco är kritisk mot utredarens förslag att introduktionen för nya rektorer bör genomföras inom ramen för det introduktions- och chefsutvecklingsprogram som regeringskansliet ansvarar för beträffande

andra statliga myndighetschefer. Enligt Sacos uppfattning motiverar de särdrag och särskilda utmaningar som ligger i rektorsuppdraget att ett särskilt rektorsutvecklingsprogram anordnas även fortsättningsvis. Denna uppgift bör naturligen föras till den nya service- och samarbetsmyndigheten som bör tillföras resurser motsvarande dem som idag finns avsatta för programmet inom Högskoleverket.

5.2.2 Högskoleverkets uppdrag att inom sitt verksamhetsområde motverka diskriminering m.m.

Saco skriver i sitt remissvar till "Svart på vitt – om jämställdhet i högskolan" (SOU 2011:1) att "Saco stödjer delegationens förslag att regeringen bör ge Högskoleverket i uppdrag dels att konkretisera och utveckla sitt befintliga främjandeuppdrag beträffande lika rättigheter och möjligheter". Saco vidhåller detta och avstyrker utredningens förslag att avskaffa det särskilda uppdraget för en förvaltningsenhet att under utbildningsdepartementet att inom hela högskolesektorn motverka diskriminering och på andra sätt främja lika rättigheter och möjligheter.

Saco anser även att Högskoleverkets uppgifter när det gäller att samla in fakta och analysera jämställdhetsaspekter inom högskoleområdet även i fortsättning bör åligga en central myndighet, det vill säga den nya granskningsmyndigheten.

7 Föreskriftsrätt enligt förordningen (2008:353) om godkännande för forskningshuvudmän att ta emot gästforskare.

Saco tillstyrker att uppgiften att godkänna forskningshuvudmän överförs till Vetenskapsrådet och inte till den nya service- och samordningsmyndigheten.

10 Konsekvenser

Saco ställer sig frågande till det rimliga i att göra besparingar i den omfattning som utredaren föreslår. Saco anser inte att det föreligger något behov att spara utöver de möjliga ekonomiska stordriftsfördelar som kan bli en konsekvens av sammangåendet. Med tanke på de båda myndigheternas betydelse för stora delar av lärosätenas verksamhet och rättssäkerheten för enskilda studenter och lärare framstår de föreslagna besparingarna som tveksamma.

Med vänlig hälsning
Sveriges akademikers centralorganisation

Gunnar Wetterberg

Andreas Bokerud